

Sygn. akt III RC 273/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 grudnia 2014 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie, Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Klonowska

Protokolant: Aneta Panasiuk

po rozpoznaniu w dniu 09 grudnia 2014 roku w Warszawie na rozprawie rozpoznał sprawę

z powództwa C. B.

przeciwko M. B. (1)

o uchylenie obowiązku alimentacyjnego

1. oddała powództwo,

2. zasądza od powoda C. B. na rzecz pozwanego M. B. (1) kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt III RC 273/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 września 2014 roku C. B. – reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata A. J. (vide pełnomocnictwo, k. 3), wniósł o ustalenie, że obowiązek alimentacyjny wobec syna M. B. (1) wygasł z dniem wniesienia powództwa wobec faktu, że 4 września 2014 roku pozwany ukończył 26 rok życia, oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, że pozwany jest zdrowym, dobrze funkcjonującym młodym człowiekiem i według prostych obliczeń powinien już ukończyć (...)i podjąć pracę lekarza. Powód przez ostatnie 7 lat łożył na utrzymanie syna kwotę 1.500 złotych miesięcznie, przy czym jest osobą, której jedynym źródłem utrzymania jest emerytura w wysokości 3.700 złotych. Ponadto ma orzeczoną III grupę inwalidzką. Pozwany nie interesuje się stanem zdrowia ojca i traktuje go jedynie, jako źródło dochodów (vide pozw, k. 1 – 2).

W odpowiedzi na pozw pozwany M. B. (1) wniósł o oddalenie powództwa. Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że nie ukończył jeszcze Wydziału Lekarskiego (...), jest obecnie studentem 6 roku studiów (11 semestru), a zatem do ich ukończenia pozostał mu rok. Z uwagi na rozkład zajęć obowiązkowych na studiach, nie ma możliwości podjęcia jakiegokolwiek pracy zarobkowej, w tym również pracy dorywczej. Zajęcia na kierunku lekarskim odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 – 19:00. Dodatkowo pozwany jest członkiem trzech studenckich kół naukowych, co wymaga od niego dodatkowych nakładów czasowych. Podniósł przy tym na marginesie, iż w semestrze zimowym ma do zdania 7 egzaminów oraz 7 przedmiotów do zaliczenia, a przygotowanie się do nich jest bardzo czasochłonne. Obecnie pozwany utrzymuje się z alimentów uzyskiwanych od powoda w wysokości 1.500 złotych miesięcznie, a pozostałą część jego utrzymania (ponad 70% kosztów) ponosi matka – M. B. (2). Nadto podkreślił, że powód nigdy nie interesował się pozwanym i nie utrzymywał z nim kontaktów, a postanowieniem Sądu

Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie z dnia 17 listopada 2005 roku (sygn. akt III RNsm 130/05) został pozbawiony władzy rodzicielskiej (vide odpowiedź na pozew, k. 12 – 13).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. B. (1) jest synem C. B.. Urodził się (...). Mężczyźni od wielu lat nie utrzymują ze sobą kontaktów (bezsporne).

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie z dnia 19 czerwca 2007 roku (sygn. akt III RC 319/06), zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2007 roku (sygn. akt VI Ca 340/07), podwyższono alimenty od C. B. na rzecz M. B. (1) z kwoty stanowiącej 25% łącznych dochodów netto nie mniej niż 1.200 złotych miesięcznie ustalonych ugodą z 13 kwietnia 2005 roku w sprawie Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (sygn. akt III RC 89/05) do kwoty po 1.800 złotych miesięcznie poczynając od 8 lutego 2007 roku do 30 listopada 2007 roku, a poczynając od 1 grudnia 2007 roku do kwoty po 1.500 złotych miesięcznie płatne do rąk M. B. (1) do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat.(dowód: wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie z dnia 19 czerwca 2007 roku, k. 179 – 180; wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 grudnia 2007 roku, k. 226 – 227 akt sprawy III RC 319/06)

W tym czasie M. B. (1) miał już ukończone 18 lat, był absolwentem liceum ogólnokształcącego i złożył egzamin maturalny. Zamieszkiwał wraz z matką w mieszkaniu o powierzchni 56 m², wymagającym remontu, nie miał żadnego majątku ani dochodów. Na jego koszty utrzymania składały się: udział w opłatach za mieszkanie i świadczeniach plus abonament TV i Internet oraz ubezpieczenie mieszkania – ok. 400 złotych miesięcznie, abonament za telefon komórkowy – ok. 95 złotych miesięcznie, opłata za lekcje języka angielskiego ok. 200 złotych miesięcznie, wydatki związane ze szkołą 178 złotych miesięcznie, ubranie na studniówkę 830 złotych za rok, płyn do soczewek kontaktowych 45 złotych miesięcznie, soczewki kontaktowe ok. 500 złotych rocznie, okulary korekcyjne 2.100 złotych rocznie, zakup komputera 3.100 złotych rocznie, korepetycje ok. 900 złotych. Na wyżywienie potrzebował kwoty około 500 złotych miesięcznie. M. B. (1) cierpiał na wiele schorzeń, miał wrodzoną wiotkość stawów, degenerację siatkówki oczu z zagrożeniem jej odklejenia oraz dużą wadę wzroku, chorował na zespół suchego oka, miał uszkodzony staw mostkowo – obojczykowy, był alergikiem i znajdował się pod stałą opieką ortopedy. Koszt lekarstw i rehabilitacji wynosił miesięcznie około 1.800 złotych, koszt wizyty u ortopedy – 200 złotych.

Matka M. B. (1) od maja 2006 roku była zatrudniona w firmie (...) sp. z o.o. i otrzymywała średnio wynagrodzenie w kwocie 4.570 złotych, w roku 2006 uzyskując łączny dochód w kwocie 55.593 złotych. Co najmniej od 1999 roku cierpiała na nerwicę depresyjno – lękową, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa, chorobę wrzodową i wieńcową oraz schorzenia stomatologiczne, przyjmując drogie leki. Matka chłopca spłacała wtedy pożyczkę zaciągniętą w grudniu 2006 roku od A. Z. w kwocie 12.000 złotych, po 1.000 złotych miesięcznie.

(dowód: zaświadczenie ze szkoły, k. 55 akt sprawy III RC 319/06; zaświadczenie z banku, k. 56 – 57 akt sprawy III RC 319/06; rachunki, k. 58 – 63, 66 – 73, 92 i 166 – 170 akt sprawy III RC 319/06; ubezpieczenie mieszkania, k. 64 akt sprawy III RC 319/06; oświadczenie, k. 65; wyniki badań, k. 74 – 90 akt sprawy III RC 319/06; wykaz leków, k. 91 akt sprawy III RC 319/06; umowa pożyczki, k. 94 akt sprawy III RC 319/06; PITy, k. 135 – 137 akt sprawy III RC 319/06; zaświadczenia, k. 138 – 139 i 171 akt sprawy III RC 319/06; recepta, k. 151 akt sprawy III RC 319/06; orzeczenie o zdolności do służby wojskowej, k. 152 akt sprawy III RC 319/06)

C. B.w tym czasie pobierał emeryturę w kwocie brutto 3.687,35 złotych, netto 2.124 złote miesięcznie i nadal był zatrudniony w (...), osiągając miesięcznie dochód w kwocie 1.830 złotych (w lutym 2006 roku zarobił 3.573 zł). W 2006 roku uzyskał dochód łączny w kwocie 76.040,30 złotych. Z uwagi na schorzenia, na które cierpiał już w 2005 roku, C. B.na stałe przyjmował leki C.(w cenie 50 złotych – lek refundowany), B.(w cenie 23 złotych za opakowanie), L.(w cenie 54 złotych za opakowanie), T.(w cenie 23 złotych za opakowanie) oraz D.(w cenie 10 złotych za opakowanie). Wydatki na leki i środki higieniczne oscyływały wokół kwoty 60 złotych miesięcznie. C. B.był właścicielem lokalu o powierzchni 37,5 m² o obniżonym standardzie, posiadał samochód marki O. (...)rok produkcji 2000. Na utrzymanie mieszkania wydatkował kwotę 314,50 złotych miesięcznie, rachunek za gaz za 2 miesiące wynosił go około 70

złoty, abonament telewizyjny 60 złotych. We wrześniu 2006 roku zdiagnozowano u niego nowotwór prostaty, został skierowany na zabieg jego usunięcia w październiku 2006 roku, przebieg pooperacyjny był niepowikłany, powód został wypisany do domu po 10 dniach pobytu w szpitalu w stanie ogólnym dobrym z zaleceniem przyjmowania leków. Nie zostały zdiagnozowane przerzuty nowotworu. Na leki męczyzna przeznaczał kwotę w wysokości około 300 złotych miesięcznie.

(dowód: skierowanie do szpitala, k. 8 akt sprawy III RC 319/06; karta badania biopsyjnego, k. 9 akt sprawy III RC 319/06; zaświadczenia, k. 10, 11, 43, 46 i 129 – 130 akt sprawy III RC 319/06; rachunki, k. 12 – 16 akt sprawy III RC 319/06; orzeczenie, k. 17 – 18 akt sprawy III RC 319/06; zaświadczenie lekarskie, k. 19 akt sprawy III RC 319/06; pisma (...), k. 44 i 47 akt sprawy III RC 319/06; PITy, k. 123 – 128 akt sprawy III RC 319/06)

Z dniem 13 sierpnia 2011 roku C. B. zaprzestał pracy w (...), stosunek pracy ustał na podstawie art. 52§1 pkt 1 kodeksu pracy. Od tego czasu pobierał emeryturę w wysokości brutto 4.494,21 złotych, netto 3.675,73 złotych. (dowód: świadectwo pracy, k. 5 akt sprawy III RC 259/11; zaświadczenie, k. 6 akt sprawy III RC 259/11)

M. B. (1) po zdaniu egzaminu maturalnego rozpoczął studia medyczne, jednak nie zaliczył pierwszego roku z uwagi na sytuację osobistą – jak twierdzi – była wtedy pierwsza sprawa z C. B., która wpłynęła na jego stan psychiczny. Następnie podjął studia na (...) – stosunki międzynarodowe, integracja europejska. Po pierwszym roku dostał się ponownie na medycynę, którą nieprzerwanie studiuje na (...) (...). W październiku 2011 roku był studentem 3 roku, 5 semestru na kierunku lekarskim. Oplata za studia za każdy kolejny rok akademicki wynosiła 20.000 zł. (dowód: zaświadczenie, k. 25 akt sprawy III RC 259/11; umowa, k. 26-28 akt sprawy III RC 259/11, zeznania M. B. (1) k. 32v-33)

Aktualnie C. B. ma 73 lata, pobiera emeryturę w wysokości brutto 4.823,79 złotych, netto 2.320,15 złotych miesięcznie, po potrąceniach także alimentów. W 2013 roku uzyskał łączny dochód brutto w kwocie 56.608,62 złotych. (dowód: zaświadczenie, k. 31; PIT – 37, k. 28 – 29)

Obecnie M. B. (1) ma ukończone 26 lat. Nigdy nie pracował zarobkowo. Nadal jest studentem medycyny na (...) w systemie niestacjonarnym, obecnie studiuje na 6 roku, 11 semestrze kierunku lekarskiego. Koszt jednego semestru wynosi 10.000 złotych. Całe studia trwają 12 semestrów, czyli 6 lat. Planowany termin ukończenia studiów przez M. B. (1) to wrzesień 2015 roku. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 19:00. M. B. (1) jest również członkiem kół naukowych, w tym (...) Lindleya, (...) Banacha Trzecie Piętro ((...)) i (...). Po studiach zobowiązany będzie do odbycia rocznego stażu w szpitalu. Nie pozostaje w związku małżeńskim, ani nie posiada dzieci, nadal pozostaje na utrzymaniu matki, z którą zamieszkuje w jej mieszkaniu własnościowym. Matka M. B. (1) pracuje jako przedstawiciel handlowy, opłaca synowi studia, finansuje jego zagraniczne wyjazdy wakacyjne

(dowód: zaświadczenie, k. 14; plan zajęć, k. 15 – 20; zeznania M. B. (1), k. 33-33v; zaświadczenia, k. 21 – 23)

Stan faktyczny został ustalony na podstawie wskazanych wyżej dowodów.

Za wiarygodne uznano dokumenty znajdujące się w aktach sprawy oraz w aktach spraw III RC 319/06 i III RC 259/11. Dokumenty te zostały sporządzone przez kompetentne osoby w ramach wykonywanych przez nie czynności, a strony w toku rozprawy nie kwestionowały ich prawdziwości; również sąd dokonując ich kontroli od strony formalnej i zawartości merytorycznej nie dopatrzył się uchybień ani śladów wskazujących na ich fałszowanie przez podrabianie lub przerabianie.

Dano wiarę zeznaniom pozwanego M. B. (1) (vide zeznania M. B. (1), k. 32v – 33v), albowiem są one szczerze, spójne, logiczne, jak również znajdują oparcie w pozostałym materiale dowodowym. Pozwany w sposób precyzyjny opisał sytuację życiową, w której się znajduje, w tym konieczność kontynuowania nauki na studiach i brak jakichkolwiek dochodów, z których mógłby utrzymać się samodzielnie.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, na podstawie zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, powództwo ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlegało oddaleniu.

Podstawą żądania ustalenia uchylenia obowiązku alimentacyjnego jest art. 138 k.r.o., zgodnie z treścią, którego w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zmiana stosunków może doprowadzić zarówno do uchylenia obowiązku alimentacyjnego bądź do podwyższenia alimentów lub obniżenia alimentów. Przykładem zmiany stosunków w rozumieniu art. 138 k.r.o. jest uchylenie obowiązku alimentacyjnego, które może mieć miejsce, gdy uprawniony uzyska zdolność do samodzielnego utrzymania się (art. 133 § 1 k.r.o.) albo zobowiązany do alimentacji utraci wskutek zdarzeń losowych całkowicie możliwość osiągnięcia jakichkolwiek dochodów (art. 135 § 1 k.r.o.) albo uprawniony do alimentów przestanie być w niedostatku (art. 135 § 2 k.r.o.).

Obowiązek alimentacyjny rodziców względem dziecka, przewidziany w art. 133 § 1 k.r.o. wygasa z chwilą osiągnięcia przez dziecko odpowiedniego stopnia fizycznego i umysłowego rozwoju, potrzebnego do usamodzielnienia się i do uzyskania środków utrzymania z własnej pracy i z własnych zarobków. Tym samym nie wygasa on z osiągnięciem przez dziecko jakiegoś określonego wieku, a w szczególności przez uzyskanie przez nie pełnoletności. Stosownie, bowiem do przepisów art. 133 k.r.o. w zw. z art. 96 k.r.o. rodzice powinni w miarę swych możliwości "troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotowywać je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień". Jeżeli więc uzdolnienia dziecka przemawiają za tym, że w celu ich należytego wykorzystania dla dobra społeczeństwa powinno ono odbyć studia wyższe, obowiązek alimentacyjny rodziców powinien w zasadzie trwać do czasu ukończenia tych studiów.

Zdaniem Sądu Najwyższego, które Sąd orzekający w pełni podziela, obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dziecka stanowi uszczegółowienie ogólnego obowiązku "troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka" i należytego przygotowania go, odpowiednio do jego uzdolnień, do pracy zawodowej. Obowiązek ten nie jest ograniczony przez żaden sztywny termin, a w szczególności – przez termin dojścia przez alimentowanego do pełnoletności. Nie jest także związany ze stopniem wykształcenia w tym sensie, że nie ustaje z chwilą osiągnięcia przez alimentowanego określonego stopnia podstawowego lub średniego wykształcenia albo wieku, w którym winien go osiągnąć. Jedyną miarodajną okolicznością, od której zależy trwanie bądź ustanie tego obowiązku, jest to, czy dziecko może utrzymać się samodzielnie, przy czym przyjmuje się, że nie można tego oczekiwać od dziecka małoletniego. Z tej przyczyny w odniesieniu do dzieci, które osiągnęły pełnoletność, brać należy pod uwagę to, czy wykazują chęć dalszej nauki oraz czy osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki. Przeciwnie stanowisko prowadziłoby do zahamowywania, a co najmniej znacznego utrudniania dalszego rozwoju dziecka, a to przez pozbawianie go środków materialnych niezbędnych do kontynuowania nauki po osiągnięciu pełnoletności, pozostawałoby zatem w sprzeczności ze wspomnianym wyżej podstawowym obowiązkiem rodzicielskim (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.11.1997, (...), Prok.i Pr.-wkł. 1998/9/28).

Pozwany M. B. (1) ma ukończone 26 lat. Jest studentem VI roku (...) na (...). Nie posiada więc jeszcze wyuczonego zawodu pozwalającego mu na podjęcie zatrudnienia i samodzielne utrzymanie się. Początkowo pozwany przerwał studia medyczne ze względu na sytuację osobistą – pierwszą sprawę alimentacyjną z powodem, która wpłynęła na jego stan psychiczny przez co nie był on w stanie zaliczyć pierwszego roku studiów i został skreślony z listy studentów. Wobec powyższego pozwany podjął studia na (...) na kierunku „stosunki międzynarodowe – integracja europejska”. Po roku ponownie dostał się na medycynę, którą nadal studiuje. Studia powinien ukończyć we wrześniu roku 2015 państwowym egzaminem lekarskim. W takiej sytuacji powinien liczyć na dalszą alimentację ze strony powoda, gdyż w ocenie Sądu, nie może podjąć pracy i godzić studiów z pracą. Po studiach pozwany zobligowany będzie nadto odbyć roczny staż. M. B. (1) nie posiada żadnego majątku, pozostaje także na utrzymaniu matki, która jest przedstawicielem handlowym. Mieszka wraz z nią we własnościowym mieszkaniu. Weekendy spędza dyżurując w szpitalu. Podkreślić przy tym należy, że pozwany nie ma wyuczonego zawodu oraz studiuje w systemie niestacjonarnym, które to studia z założenia przeznaczone są dla osób, które posiadają dochód pozwalający im na ich opłacenie.

W ocenie Sądu pozwany nie jest w stanie jeszcze utrzymać się samodzielnie albowiem nie zakończył jeszcze pobierania nauki i nie uzyskał tytułu lekarza oraz nie posiada majątku, z którego dochody pozwalałby mu na pokrycie kosztów utrzymania. W przedmiotowej sprawie, pozwany pomimo uzyskania pełnoletności systematycznie kontynuuje naukę, podejmuje wszelkie działania i czynności do pomyślnego zakończenia studiów. Od czasu podjęcia studiów w 2009 roku kontynuuje je nieprzerwanie, nie zaniedbuje nauki, obecne jest na ostatnim roku studiów.

Odnosnie możliwości zarobkowych i majątkowych powoda, Sąd porównał je od daty wydania orzeczenia podwyższającego alimenty w sprawie o sygn. III RC 319/06 ze stanem istniejącym w dacie orzekania w niniejszej sprawie .

Obecnie powód pobiera emeryturę w wysokości brutto 4.823,79 złotych, netto 2.320,15 złotych miesięcznie-po potrąceniu także zasądzonych alimentów, nie mając przy tym jakichkolwiek zobowiązań finansowych wobec innych osób.

Zgodnie z treścią art. 133 § 3 k.r.o. rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecko pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się. Powyższy przepis przyznaje rodzicom uprawnienie do uchylenia się od wykonania obowiązku alimentacyjnego w razie zagrożenia nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub w braku starań dziecka o osiągnięcie życiowej samodzielności. Należy również tutaj zwrócić uwagę na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 1998 r. (sygn. akt I CKN 1104/98, LEX nr 327909), które stanowi, że rodzice, którzy z uwagi na niskie emerytury, tylko w skromnym zakresie zabezpieczają swoje materialne potrzeby, powinni zostać zwolnieni z ciężącego na nich obowiązku alimentacyjnego względem ich dorosłego dziecka, jeżeli mając wyuczony zawód, osiąga ono mierne wyniki w dalszej nauce.

Zdaniem Sądu sytuacja materialna i zarobkowa powoda kształtuje się na podobnym poziomie co w chwili orzekania obowiązku alimentacyjnego, albowiem jedynie nieznacznie uległa pogorszeniu. W ocenie Sądu trudno zatem przyjąć, iż wykonanie obowiązku alimentacyjnego przez powoda wobec pozwanego stanowi dla niego nadmierne obciążenie finansowe.

W tym stanie rzecz sąd orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu sąd orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c. W niniejszej sprawie sąd oddalił w całości powództwo wytoczone przez C. B.. W związku z tym to powód jest tą stroną procesu, która przegrała przedmiotową sprawę, a zatem obowiązany jest zwrócić stronie pozwanej poniesione przez nią koszty procesu. Tym samym zasądzono od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (§ 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu).